

Voor jou gelezen uit de nieuwere Kroatische literatuur

Tajana Obradović: *Dan weet je wel hoe het zit* en *De akoestiek van de stilte*

Originele uitgave Funditus, Zagreb 2013 en 2017

Tajana Obradović (1971) is een Kroatische schrijfster, uitgeefster, journaliste en columniste. Ze begon te publiceren als sportjournaliste in de jaren negentig van de vorige eeuw; tot die tijd gold ze als een groot atletiek talent en zat ze in de Joegoslavische top op de 800 meter. Haar fictie verschijnt in literaire tijdschriften sinds 2011. In datzelfde jaar kwam haar eerste roman uit: *Cybersex - het toverbos*. In 2013 werd haar verhaal *Stompzinnig* gepubliceerd waarmee ze de laatste ronde bereikte van de wedstrijd voor het beste ultrakorte verhaal bij het Centrum voor creatief schrijven in Zagreb. In 2013 verscheen haar tweede roman getiteld *Dan weet je wel hoe het zit* en in 2017 de derde, *De akoestiek van de stilte*.

Een sterke vrouw

Ik ontmoette Tajana jaren geleden, toen ze als boekenverkoopster werkte in de boekwinkel van de uitgever *Vuković & Runjić* in Zagreb. Wij raakten aan de praat, hadden meteen een klik en bleven bevriend. Terwijl ik in Nederland *Uitgeverij KLIN* op poten aan het zetten was, stichtte zij haar uitgeverij *Funditus* in Zagreb. Daarnaast begon ze net voorzichtig haar fictie uit te brengen. Wij deelden kritiek op mainstreamuitgevers in beide landen bij wie doorgaans weinig ruimte is voor minder bekende en beginnende schrijvers. Haar droom was om juist deze auteurs in Kroatië een mogelijkheid te bieden om een groter publiek te bereiken.

Inmiddels is *Funditus* een gevestigde uitgeverij met een eigen *webshop*, Tajana Obradović heeft zo'n tien nieuwe namen geïntroduceerd, drie bekende schrijvers

in haar fonds opgenomen en 23 titels uitgegeven. Het blijft knokken op twee fronten, schrijven en uitgeven, maar ze doet het werk waar ze in gelooft en ze klaagt niet. Hooguit neemt ze af en toe een baantje erbij, in de horeca of als freelance tekstschrijfster, om de kosten te dekken. Van onze plannen, om een literaire uitwisseling tussen Nederland en Kroatië verder uit te bouwen, is tot op heden niet veel gerealiseerd, maar onze vriendschap en de wens om een gezamenlijk project te doen, zijn nog springlevend.

Een thriller die leest als John Grisham

Dan weet je wel hoe het zit (in het origineel: *Onda znaš kako stvari stoje*) is een thriller over een familiebedrijf in de rauwe fase van het vroege kapitalisme. Soms lijkt het er op een slagveld, of op zijn best op een meedogenloze overlevingsstrijd. Familiebanden kunnen je aan een baan helpen, maar daarmee zit je nog niet in een warm bad. In tegendeel, werken bij een groot verzekeringsbedrijf, ook al is het van een neef van je, doet meer denken aan zwemmen tussen de piranha's of de haaien. Mocht je, zoals de hoofdpersoon, moeite hebben om in het gareel te lopen en het vertikken om je voortdurend goed in te dekken tegen ongegronde aantijgingen en ander venijn, dan krijg je het erg zwaar te verduren. Het gekonkel en de manipulaties in de Corporatie, zoals het bedrijf wordt aangeduid, worden afgewisseld met een kijk op de innerlijke wereld van Veronika Babić, de hoofdpersoon. Het scheelt niet veel, of ze gaat er aan ten onder. Maar Veronika is, net als Tajana, een rasvechter en een overlever. Er is geen sprake van een happy end, wel van de opmaat naar een vervolg.

Het boek leest als John Grisham. Het heeft vaart, dynamiek en diepte, is zeer goed geschreven en geeft een plastisch beeld van bepaalde - niet de fijnste - aspecten van de Kroatische samenleving aan het begin van het derde millennium. Een aanrader voor iedereen die Kroatisch leest. De Nederlandse lezers moeten nog wat geduld opbrengen; deze roman wordt vertaald en volgend jaar uitgegeven door KLIN.

De akoestiek van de stilte doet denken aan Manon Uphoff

Het vervolg op *Dan weet je wel hoe het zit* komt in een zekere zin met de derde roman van Tajana Obradović, *De akoestiek van de stilte* (in het origineel: *Akustika tišine*). Dit is een veel persoonlijker, intiemer verhaal van een vrouw die tijdelijk is bezweken aan de druk van de omgeving. De lezer wordt getrokken naar een prachtig beschreven maar uiterst verontrustende wereld waar de wanhopige gedachtengangen van de hoofdpersoon worden gevolgd.

Het gefragmenteerde narratief doet mij denken aan de novellen van de Nederlandse schrijfster Manon Uphoff. Voor liefhebbers van hermetisch proza is het een heerlijk verhaal.

De hoofdpersoon Nora (wat in het Kroatisch ook een spottende uitdrukking voor gek is) is door omstandigheden waar ze zelf weinig aan kon doen in een psychiatrische inrichting beland. Haar 'verkeerde' achternaam, intriges in de familie en een omgekochte psychiater zorgen ervoor dat ze onnodige diagnoses krijgt opgeplakt en, erger nog, navenant wordt behandeld. Maar ook deze vrouw gaat de ongelijke strijd aan en blijft uiteindelijk overeind. Beschadigd, het kan niet anders, maar zeker niet verslagen.

Ik heb dit boek ademloos uitgelezen. Het is vol introspectie van een getergde vrouw die het niet opgeeft, maar die ook niet zo goed begrijpt wat er met haar aan de hand is. Een mooi geschreven boek vol dwalingen, allesoverheersend, maar begrijpelijk wantrouwen met onder dit alles een vitaliteit waar je U tegen zegt.

Hou je ervan om je aan een tekst over te geven, de schrijver te volgen zonder angst voor dwalingen of het vervolg, je te laten verrassen en overrompelen, dan is dit boek een must. Uiteraard houdt het voorlopig ook in dat je Kroatisch moet kunnen lezen en helpt het als je de omstandigheden in het land goed kent.

Ben je geïntrigeerd geraakt, laat het weten via info@kl-in.eu! Alle reacties tellen mee in het besluit om het boek op termijn te gaan vertalen.

